

WOLNA POLSKA

GAZETA FRONTOWA DLA LUDNOSCI POLSKI

Nr. 46.

Niedziela 10 grudnia 1944 r.

Cena 50 gr.

Upłynęło kilka miesięcy od chwili, gdy wyzwolone oddziały Armii Czerwonej i Wojska Polskiego prze- gnęły Niemca przez Pragę. Do wojnej lecz ciężko rannej i głodnej Pragi przybyli eszelon z mąką i lekarstwami — dar Marszałka Śłalina i Narodu Radzieckiego.

Budził się do życia Praga, lecz rany — wyciela dłoń wdzięczności i przyjaźni do sowieckiego sojusznika, podnosi ją groźną i karzącą na zbrodniarzy hitlerowskich i ich popleczników. Rada Narodowa m. st. Warszawy na zebra- niu w dniu 30 listopada br. powołała do życia Komitet Organizacyjny Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Na tymże zebraniu Rady Narodowej zapada decyzja skier- owana przeciwko Niemcom i osobom, które z nimi współ- pracowały. W związku z tym rozporządzeniem praniecie następujące słowa: „Naród Polski, przez 5 lat krwawicy w obronie swej godności narodowej nie będzie tolerował w swoich szeregach tych, co piamięł tie godność w ohydny sposób. Kiedy inni składali życie w ofierze dla sprawy wy- zwolenia — oni zbijali majątki na służbie gestapo. Winni muszą być i będą ukarani”.

WARSZAWA

KRZYSZTOF GRUSZCZYŃSKI

Mówią, że nie ma Warszawy.
Ze — gdy przyjdzie — nie będzie
W niej nic, prócz młżąceją sławy
I zgłiszcz, zakrzepłych w legendzie.

Mówią, że już bezpowrotnie
Rąnęło w grzyzy to młasto,
Ze już się nigdy nie ocknie,
Ze nie ma Warszawy. Kłamstwo!

Cóż, że sawaby ją burzą,
Ze zńęcają się i wywożą —
Warszawa przeszła zbyt dużo,
Warszawa nie upokorzą.

I choćby spalił wszystkie
Ulice, domy, świątynie —
Warszawa przetrwa najgorzej,
Warszawa nigdy nie zgnie!

Praga, 16. IX. 1944

Przedruk z gazety „Życie Warszawy” Nr. 33.

Reportaż i zdjęcia z Warszawy-Pragi własnych korespondentów „WOLNEJ POLSKI” M. Kirejewa i J. Niedzielskiego.

C o raz żywiej bije puls młasta. Uspra-wnia się jego zaopatrzenie w żywność. Przybywają nowe transporty ziemniaków, z których zapasowano już szpitale, ośrodki zdrowia, pracowniów elektryczni, tramwajów i szeregu innych przedsiębiorstw. Elek-rownia Miejska m. st. Warszawy przyłą-cza do sieci odbiorców, instytucje użytecz-ności publicznej, zakłady przemysłowe.

A przedewszystkim troska o młodzież, o zepchnięte przez okupanta w podziemia oświatę i życie kulturalne. Młodzież prac-

ka uczęszcza na kaulkulet medyczny (przy szpitalu Przemienienia Pańskiego), do licz-nych gimnazjów, szkół zawodowych i pow-szecznych, dzieci do przedszkoli. W teatrze „Syrena” występują zespoły artysty przy-omicznej Praga oddycha swobodnie. Lecz huk armat w młście jeszcze nie cichnie. To radziecy i polscy artylerzyści ślą Niemcom śmiertelne podarunki. To prelu-rium wyzwolenia całej Warszawy. To twarży głos krzyczącej, w ogniu walk przy-jaźni polsko-radzieckiej.

ROZKAZ WODZA NACZELNEGO

Do Dowódcy wojsk 2. Ukraińskiego frontu
Marszałka Związku Radzieckiego MALINOWSKIEGO

Do Szefa sztabu frontu
general-pułkownika ZACHAROWA

Wojska 2. UKRAIŃSKIEGO frontu przełamały silnie utwierdżoną obronę nieprzyjaciela na północny wschód od BUDAPESTU, rozszerzyły przelom do 120 kilometrów wzdłuż frontu i posuwają się w głąb do 60 kilometrów, dotarły do rzeki DUNAJ na północ od BUDAPESTU.

Jednocześnie wojska frontu na południe od BUDAPESTU siorosowały DUNAJ, przełamały obronę nieprzyjaciela na zachodnim brzegu rzeki i polączyły się koło jeziora WIELENCE z naszymi wojskami, nacierającymi na północ wzdłuż zachodniego brzegu DUNAJU.

W toku walk ośmiennych wojska frontu zdobyły ważne punkty oporowe obrony nieprzyjaciela — miasta BALASZ-SZADJARMAT, NOGRAD, WAC, ASOD, ERCZI i zajęły ponad 150 innych miejscowości.

W walkach o przełamanie obrony nieprzyjaciela i siorosowanie DUNAJU wyróżniły się wojska general-pułkownika SZUMILOWA, general-majora LUKINA, general-pułkownika SZLEMINA, general-majora BIRMANA, general-lejtenanta MANAGAROWA, general-majora JAKOWLEWA, general-lejtenanta SAFIULINA, general-majora ALECHINA, general-majora LAZKO, general-majora GRIGOROWICZA, general-majora KOLCZUKA, general-majora KRUZE, general-majora THERIENTIWA, general-majora PREEBRA-ZENKOWICZA, general-majora KUDOROWSKIEGO, gene-ral-majora SMIRNOWA, pułkownika WASILEWSKIEGO, pułkownika KORKINA, pułkownika BATUKA, general-majora MOŁOZAJEWA, general-majora LILENKOWA, pułkownika WOŁOSZYNA, general-majora SARAJEWA, pułkownika DUNAJEWA, general-majora KARAMYSZEWA, pułkownika BRUŁOWA, general-majora LOSIEWA, general-majora ZDANOWICZA, artylerzyści general-pułkownika artylerji FOMINA, general-majora artylerji SZMAKOWA, general-majora artylerji PIETROWA, general-majora artylerji ALEKSIEJENKO, general-majora artylerji ŻYKOWA, general-majora artylerji GUSAROWA, general-majora artylerji IWANOWA, general-majora artylerji BOBROWNIKOWA, general-majora artylerji POPOWICZA, pułkownika KURKINA, pułkownika NERKASOWA, pułkownika RODINA, podpułkownika LUBIMOWA, pułkowni-ka SAPOŻNIKOWA, podpułkownika KAZAKA, podpułkowni-ka DENISENKOWA, podpułkownika TRONIEWA, podpułkownika KISLEGO; złożyli general-pułkownika wojsk pancernych KURKINA, general-pułkownika wojsk pancernych KRAWCZENKO, general-majora wojsk pancernych SZTROMBERGA, general-lejtenanta wojsk pancernych WOLKOWA, general-majora wojsk pancernych SAWIELEWA, general-lejtenanta wojsk pancernych ZDANOWA, pułkownika BRZYŃNEWA; kawalerzyści general-lejtenan- ta PLIEJEA, general-majora PICZUGINA, gene-ral-major KUC, general-major GOŁOWSKIEGO, general-major PAWŁOWA, general-majora CHRU-STAŁEWA, general-majora BIELIŻEWA, pułkownika GAGUA, pułkownika NIKIFOROWA, pułkownika BLIZNIUKA; lotnicy general-pułkownika lotnictwa GORINOWA, general-lejtenanta lotnictwa SIELEZNIEWA, general-lej-tenanta lotnictwa STIEPICZEWA, general-majora lotnictwa KAMANINA, general-majora lotnictwa PROTOSIERDOWA, pułkownika CZANPAŁOWA, pułkownika ROMANOWA, majora SUZKO; saperzy general-lejtenanta wojsk inżynieryjnych CYRLINA, general-majora wojsk inżynieryjnych PLASKINA, general-majora wojsk inżynieryjnych IGNA-TOWA, general-majora wojsk inżynieryjnych TU-PIECZEWA, general-majora wojsk inżynieryjnych TU-LEWA, pułkownika STIEPIENIUKA, pułkownika KOWA-LENKO, pułkownika ISAJEWA, pułkownika MIASNIKOWA, pułkownika KAJCZYCKIEGO, pułkownika MASONOWA, podpułkownika ANZAUROWA; łącznicy general-lej-tenanta wojsk łączności LEONOWA, podpułkownika GRA-CZEWA, pułkownika JEGOROWA, pułkownika MAKAR-RENKO, pułkownika SZERWUDA, majora SZYSZELOWA, pułkownika bezpieczeństwa państwowego KARPOWA.

Dla uczczenia odniesionego zwycięstwa formacje i jed-nostki, które najbardziej wyróżniły się w walkach o prze-łamanie obrony nieprzyjaciela i siorosowanie DUNAJU, przedstawia do odznaczenia orderami.

Dzisiaj, 9 grudnia, o godz. 20, stolica naszej Ojczyzny MOSKWA w imieniu Ojczyzny salutowała walczącym wojs-kiem 2. Ukraińskiego frontu, które przełamały obronę nie-przyjaciela i siorosowały DUNAJ, — dwudziestoma salwami artyleryjskimi z dwustu dwudziestu czterech dział.

Za doskonałe działania bojowe WYRZĄM PODDĘKO-wnie kierowanym przez Wasz wojskowy i polityczny szef w walkach o przełamanie obrony nieprzyjaciela i siorosowanie DUNAJU.

Wierzcna chwala bohaterom, poległym w walkach o wó-tność i niepodległość naszej Ojczyzny!

Śmierć najcięższym niemieckim!

Wódz Naczelny

Marszałek Związku Radzieckiego J. STALIN

9 grudnia 1944 r.

Rozmowa J. W. Stalina z Szełem Tymczasowego Rządu Francuskiego generałem de Gaulle

5 grudnia Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR J. W. Stalin odbył rozmowę z Szełem Tymczasowego Rządu Francuskiego generałem de Gaulle. Podczas rozmowy byli obecni: Ludowy Komisarz Spraw Zagranicznych ZSRR W. M. Molotow, Ambasador ZSRR we Francji A. E. Bogomolow, Minister Spraw Zagranicznych Tymczasowego Rządu Republiki Francuskiej J. Bidaut, Przewodniczący Tymczasowego Rządu Republiki Francuskiej w ZSRR p. R. Harterre.

Obiad u Przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych ZSRR J. W. Stalina na cześć gen. de Gaulle i p. J. Bidaut

9 grudnia Przewodniczący Rady Komisarzy Ludowych ZSRR J. W. Stalin wydał w Kremiu obiad na cześć Szefa Tymczasowego Rządu Republiki Francuskiej generała de Gaulle i Ministra Spraw Zagranicznych p. J. Bidaut. Na obiedzie obecni byli: generał de Gaulle, p. J. Bidaut, Przewodniczący Tymczasowego Rządu Republiki Francuskiej przy Radzie ZSRR p. R. Harterre, Ambasador Stanów Zjednoczonych Ameryki p. W. A. Harriman, Charge d'affaires w Wielkiej Brytanii o. D. Balour, Szef Sztabu Obrony Narodowej Republiki Francuskiej generał Jonin, Dyrektor Departamentu Politycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych p. M. Dejean, Szef Francuskiej Misji Wojskowej w ZSRR generał brygady Petit, Szef Misji Wojskowej Stanów Zjednoczonych Ameryki p. D. McKim, Szef Brygady Misji Wojskowej generał Archer, współpracownicy przedstawicieli Republiki Francuskiej i osoby, towarzyszące generalowi de Gaulle i p. J. Bidaut. Ze strony radzieckiej obecni byli: W. M. Molotow, Marszałek K. E. Woroszyłow, A. I. Mikojan, L. P. Beria, G. M. Malenkow, L. M. Kaganowicz, S. A. Wasziedowski, N. S. Chruszczew, Ambasador ZSRR we Francji A. E. Bogomolow, N. A. Bulganin, admirał Floty N. G. Kuzniecow, A. L. Stachurin, W. A. Matyszew, L. M. Wainikow, L. T. Tewaszow, W. G. Dieganow, S. A. Łozowski, M. M. Litwinow, I. M. Majski, Główny Marszałek Lotnictwa A. A. Nowikow, Główny Marszałek artylerii N. N. Woronow, Marszałek wojsk powietrznych J. N. Fiedorowski, Marszałek wojsk inżynierskich M. P. Worobjew, generał armii A. Antonow, generał-pułkownik F. I. Gollkow, odpowiedzialni pracownicy Ludowego Komisarzatu Spraw Zagranicznych ZSRR Ludowego Komisarza Obrony.

Obiad odbył się w przyjaznej atmosferze.

20-lecie Turkmeńskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej

W związku z 20-leciem Turkmeńskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej Rada Komisarzy Ludowych ZSRR i Centralny Komitet WKP (b) wysłał do Prezydium Rady Najwyższej Turkmeńskiej SRR, do Rady Komisarzy Ludowych Turkmeńskiej SRR i Centralnego Komitetu KP (b) Turkmenii telegram gratulacyjny, w którym zaznaczono jest, że: „W ciągu lat władzy radzieckiej Turkmenia z zafatanej kresowej ziemi imperium carskiego przetrzymała się pod kierownictwem partii bolszewików, za pomocą wielkiego narodu rosyjskiego w kwintę socjalistyczną republikę radziecką”.

Prezydium Rady Najwyższej Turkmeńskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej otrzymało również telegram z pozdrowieniem od Prezydium Rady Najwyższej ZSRR.

Od Sowieckiego Biura Informacyjnego

Z Komunikatu Operacyjnego z dn. 8 grudnia.

W ciągu 8 grudnia na terenie Balaton a rzeka Drawa, torium. Węgiel między jeziorami Balaton a rzeką Dunaj nasze wojska, kontynuując ofensywę, zajęły wśród walk ponad 40 miejscowości i wyprzedziły większą część czołwisk Szerszad, Szarkierow, Kaloz, Aba, Szopojia, Czes, Menezentjerdi, Lepszén, Balatonkérjari i stacje kolejowe Szerszad, Aba, Szarkierow, Kiszczery, Lepszén. Jednocześnie nasze wojska, nacierając między jeziorami Balaton a rzeką Drawa, zajęły ponad 30 miejscowości. Wiele licznie większe miejscowości: Szabaz, Nad'korpát, Rijnjászentkiralj, Bakhaza, Szonmárazs, zajęły. Na innych odcinkach frontu — poszukiwaniu zwiadowców — w szeregu punktów walki o charakterze lokalnym 7 grudnia nasze wojska uszkodziły i zniszczyły 33 czołwisk niemieckie. W walkach powstrzymano i ogień strażniczek i przelocznolnie stracono 13 samoloty niemieckie.

Z Komunikatu Operacyjnego z dn. 9 grudnia.

Wojska 2. Ukraińskiego frontu, posuwając się wzdłuż frontu przelamywali silnie ufortyfikowaną obronę niemiecką na północny wschód od Budapesztu, rozszerzając przełom do 120 kilometrów wzdłuż

DZIEJEĆ CIOSÓW CZERWONEJ ARMII

8. Bitwa o kraje nadbałtyckie

Zamleszczamy ósmy artykuł o drugo wojennych ciosach zadanych przez Czerwoną Armię wojskom niemieckim w roku 1944. Pierwsze siedem artykułów drukowane były w Nr. 38 (z dn. 22 listopada), Nr. 39 (z dn. 24 listopada), Nr. 40 (z dn. 26 listopada), Nr. 41 (z dn. 29 listopada), Nr. 42 (z dn. 1 grudnia), Nr. 43 (z dn. 31 grudnia), Nr. 45 (z dn. 8 grudnia) gazety „Wolna Polska”.

Wśród operacji Wielkiej Wojny Ojczyźnianej bitwa o kraje nadbałtyckie zajmuje jedno z czołowych miejsc. Czerwona Armia wykazała w nim jeszcze raz swoje zalety bojowe.

Ósmy z kolei cios został zadany Niemcom we wrześniu — październiku 1944 r. i jak zaznaczył towarzyszący Stalin w swoim referacie z okazji 27 rocznicy Wielkiego Października, „w wyniku tego ciosu a) została wyzwalona Estońska Republika Radziecka; b) została wyzwalona większa część Łotewskiej Republiki Radzieckiej; c) została wytrącona z szeregu sojuszników Niemiec — Finlandia, która wypowiedziała wojnę Niemcom; d) ponad 30 dywizji niemieckich okazało się uciekłymi od Prus i ścisłymi klęskami w rejonie między Tukumem i Libawą, gdzie są obecnie domłane przez nasze wojska”.

Zręcznie niemieckiej linii obrony pod Witebskiem przez wojska generałów Czerniakowskiego i Bagramiana był wstępem do natarcia Czerwonej Armii w kraja nadbałtyckie. Wojska generała Bagramiana ruszyły w Szaułi Uderzenie to zdobywało o zdobycia przez wojska prawego skrzydła frontu Polocka — silnego węża — obronnego Niemców na przedpłoi wschodniej części krajów nadbałtyckich. Uderzenie na Szaułi i zdobywanie Polocka jak gdyby rozwarły brzołę do natarcia wojsk I. Nadbałtyckiego frontu w głąb Litwy i Łotwy.

Dołączając do zatoki Ryskiej wojska generała Bagramiana przesyłały nadbałtyckie ugrupowania Niemców, a rozwijając ofensywę wzdłuż lewego brzołę Zachodniej Dźwiny po-

W ciągu pierwszego tygodnia pozorowania został zadany jeden cios. Wojska I. Nadbałtyckiego frontu przy współdziałaniu wojsk 3. Białoruskiego frontu przelamywali obronę niemiecką i posuwały się w ciągu czterech dni w kierunku Mińska.

Należy zaznaczyć trzy charakterystyczne cechy tego natarcia:

Po pierwsze, został dokonany przełom na przedpłoi, które Niemcy chcieli nie tylko zatrzymać, ale i wykorzystywać jako punkt do ofensywy przeciw wojskom sowieckim. Dowódzący tego wielotroń ataki nieprzyjaciela w rejonie Szaułi.

Po drugie, wojska generała Bagramiana nie tylko walczyły w wielkim sile Niemców, lecz także przelamywały ich głęboko rozbudowaną obronę.

Po trzecie, przełom Czerwonej Armii na północny i południowy zachód od Szaułi był ściśle związany ze skutecznym natarciem wojsk sowieckich w kierunku ryskim i walkami zmierzającymi do zdobycia Oryli.

13 października rozpoczął się nowy atak bitwy o kraje nadbałtyckie. Wojska 2. i 3. Naualtyckiego frontu zdobyły szturmem Rygę, przez co zamknęły cykl operacji mających na celu wyzwolenie krajów nadbałtyckich.

Na użyciu niemieckiej obrony w tym czasie nie nadzicie. Zależało im bardzo na porcie. Poza tym dowódcy hitlerowskie dowódcy dążyli do związania tutaj sił sowieckich.

Równocześnie z walką o Rygę rozgorzały decydujące walki o kraje nadbałtyckie — natarcie od Niemców z zachodniej części Litwy i Łotwy. Niemcy hitlerowskie poniosły w krajach nadbałtyckich drugoczątkową klęskę, ołbrzymie straty w żywej sile i technice. Przeszło 30 dywizji nieprzyjaciela wziętych w niewola. Obecnie domłane przez wojska sowieckie.

Włodzimierz SŁOTIN

NA FALI 224 METRY...

DAR PATRIOTY

LUBLIN. („Polpress”). Szerokiego Wojska Polskiego ob. Szypa Firszaubm przekazał Wojsku Polskiemu otrzymane w spadku po swoich krewnych nieruchomości składające się z 6 morgów ziemi, 7 domów z placami i zabudowań i jednej piekarni. W piśmie skierowanym na ręce Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego generała broni Różkowskiego patriotą polską pismo: „Pomniąc całą moją rodzinę i wszyscy krewni, zostali spalen na moich oczach w Treblince, przeto ja, jako jedyny spadkobierca, a właściciel, przekazuję niedołężnie swoje domy i ziemię Wojsku Polskiemu,

Sąd nad zdrajcą

LUBLIN. („Polpress”). Wzorny odbyła się w sądzie specjalnym rozprawa przeciwko Antoniemu Lisowskiemu, zaślępscy skarbniemu urzędu pracy (Abwstałm) w Międzyrzecz. Akf oskarżenia zarzuca Lisowskiemu działalność na korzyść okupanta, zdradę narodu oraz czynny udział w łapaniach, mających na celu wysyłanie ludności polskiej na przymusowe roboty do Niemiec. Sąd po zbadaniu aktów, wysłuchaniu świadków oraz przemówieniu do Sądownika, obrony i oskarżonego, skazał Lisowskiego na karę śmierci, postawienie praw obywatelskich, publicznych praw honorowych i konfiskatę majątku.

